Magiczny Kraków

Porozumienie dotyczące Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego podpisane

2022-03-07

Przedstawiciele Muzeum Krakowa, Chorągwi Krakowskiej Związku Harcerstwa Polskiego oraz Okręgu Małopolskiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej podpisali w czwartek, 3 lutego porozumienie o współpracy przy tworzeniu i prowadzeniu Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego.

Porozumienie reguluje zarówno zasady współtworzenia wystawy stałej poświęconej dziejom harcerstwa, jak i późniejsze współdziałanie Muzeum Krakowa z organizacjami harcerskimi przy zarządzaniu Muzeum Ruchu Harcerskiego, a także podejmowaniu bieżących działań o charakterze edukacyjnym, wystawienniczym i naukowym.

– Dziś, jak popatrzymy na naszą historię, to okazuje się, że wszystko jest symboliczne. Kraków i Lwów to miasta, w których powstały pierwsze organizacje harcerskie na terenach ziem Rzeczypospolitej. W 2008 roku Rada Miasta Krakowa podjęła decyzję o budowie Muzeum Ruchu Harcerskiego, na ten cel wybrano fort „Łapianka”. Został on przearanżowany w ścisłej współpracy z organizacjami harcerskimi. Pod względem architektonicznym to jeden z najpiękniejszych obiektów, jakie powstały w ostatnich latach. Dziękuję wszystkim, którzy byli zaangażowani w prace, dzięki którym powstaje to piękne muzeum. Korzystając z okazji dziękuję też harcerzom za to, co robią teraz, za to jak pomagają w działaniach podejmowanych w Krakowie w związku z agresją Rosji na Ukrainę – mówił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski podczas briefingu prasowego zorganizowanego z okazji podpisania porozumienia.

Na zaangażowanie harcerzy zwrócił uwagę także harcmistrz Mariusz Siudek, komendant Chorągwi Krakowskiej ZHP:

– Harcerstwo wychowuje od ponad stu lat, powstawało właśnie w takich trudnych czasach, jak teraz. Dzisiejszą służbą harcerze dają świadectwo, że to wychowanie, które proponujemy jako największa organizacja młodzieżowa w regionie, jest wychowaniem pozytywnym i reagującym na trudne sytuacje – zaznaczył Siudek, podkreślając jednocześnie, że środowiska harcerskie cieszą się z powstającego muzeum – z przedsięwzięcia, na finał którego czekały od lat. Są też dumne, że mogą uczestniczyć w przygotowaniu projektu wystawy i chcą, by krakowskie Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego stały się światowym centrum skautingu.

– Muzeum i wystawa nie będą prezentowały historii harcerstwa, chociaż historia zajmuje tu bardzo ważne miejsce, ale naszym celem jest pokazanie fenomenu ruchu harcerskiego. Harcerstwo to wybór drogi życiowej, przysięga harcerska powoduje, że właśnie ci młodzi ludzie, którzy ją złożyli, pełnią teraz służbę na krakowskim dworcu i w wielu innych miejscach – podkreślił Krzysztof Wójtowicz, Przewodniczący Zarządu Okręgu Małopolskiego ZHR, który przybliżył także historię ruchu i podkreślił zaangażowanie harcerzy w różne ważne wydarzenia. Zapewnił też, że wystawa w Muzeum Ruchu Harcerskiego będzie atrakcyjna zarówno dla harcerzy, jak też dla osób niezwiązanych z tym środowiskiem.

Do działalności harcerzy i znaczenia ich zaangażowania nawiązał także Michał Niezabitowski, dyrektor

Muzeum Krakowa.

– To, co się wydarzyło w ciągu ostatniego tygodnia, uświadomiło wszystkim, że harcerze są wciąż potrzebni. Powstające muzeum nawiązuje do fenomenu, jakim jest harcerstwo – podsumował dyrektor instytucji, w strukturach której znajdzie się Muzeum Ruchu Harcerskiego.

– Harcerstwo to jest styl życia, który prowadzi do służby. Państwo, w którym wszyscy albo większość obywateli byłaby harcerzami, byłoby najszczęśliwszym państwem na świecie. Wszyscy wiedzieliby, że istnieją wartości wyższe, poczucie służby i potrzeba samodoskonalenia – podkreślał Grzegorz Nowik, zastępca dyrektora Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.

Centrum Ruchu Harcerskiego

Ważną rolę w strukturze Muzeum Ruchu Harcerskiego ma odgrywać Centrum Ruchu Harcerskiego. Będzie ono koordynowało, animowało i programowało współpracę z organizacjami harcerskimi, skautowymi z całego świata, ze szkołami i organizacjami pozarządowymi przy działalności edukacyjnej oraz organizacji wspólnie uzgodnionych przedsięwzięć i projektów, administrowało przestrzeniami MRH oraz przekazanymi muzeum terenami zielonymi.

Kolegium Doradcze

Do końca kwietnia 2022 r. dyrektor Muzeum Krakowa powoła również Kolegium Doradcze Muzeum Ruchu Harcerskiego, złożone z trzech reprezentantów Muzeum i po dwóch przedstawicieli Prezydenta Miasta Krakowa, ZHP i ZHR. Ich kadencja będzie dwuletnia.

Porozumienie reguluje m.in. zasady współpracy przy powstawaniu wystawy stałej Muzeum Ruchu Harcerskiego. Za przygotowanie scenariusza i koncepcji ekspozycji odpowiedzialne są organizacje harcerskie, zaś za jego realizację – przy wsparciu i współpracy ZHP i ZHR – Muzeum Krakowa. Wspólnie opracowany zostanie plan promocji harcerskiej wystawy stałej.

Tereny zielone, parkowe i obozowe

Muzeum deklaruje również chęć udostępniania organizacjom harcerskim przestrzeni zielonej wokół budynków i usytuowanej na niej infrastruktury (w tym przyłącza wody i energii elektrycznej) na działalność o charakterze obozowo-biwakowym, a także pokoi gościnnych i sal konferencyjnych w budynku MRH.

Muzeum Ruchu Harcerskiego Oddział Muzeum Krakowa

Nowy oddziału Muzeum Krakowa powstaje przy ul. Fortecznej 28, w zabytkowym forcie 52a „Łapianka” (Jugowice), będącym częścią historycznej Twierdzy Kraków. Został utworzony dzięki uchwale Rady Miasta Krakowa z 12 lutego 2020 r. To przykład tego, jak odrestaurowując zabytkowe wnętrza obiektu obronnego można równocześnie tchnąć w nie nowe życie. Inwestycję prowadzi Gmina Miejska Kraków, a Muzeum Krakowa będzie odpowiadało za eksploatację obiektu i prowadzenie ogólnodostępnych działań społeczno-edukacyjno-kulturowych.

W zrewitalizowanym wnętrzu fortu, a także w dobudowanym budynku o powierzchni 3 tys. mkw. powstanie Muzeum Ruchu Harcerskiego, w którym znajdą się dwie ekspozycje. Wystawa „Fort Jugowice - dziedzictwo miejsca” zostanie otwarta jesienią 2022 r. Będzie opowiadać o historii fortu, jego znaczeniu w odcinku południowym Twierdzy Kraków, architektonicznych rozwiązaniach militarnych Jugowic, a także codziennej aktywności załogi fortu. Opowie również o dziejach Swoszowic i terenów dzisiejszej Dzielnicy X Krakowa. Druga ekspozycja, poświęcona dziejom i dziedzictwu harcerstwa na ziemiach polskich, ze szczególnym uwzględnieniem Małopolski i Krakowa, zostanie otwarta w roku 2023.

Dobudowany do zabytkowego fortu budynek ma dwie kondygnacje. Znajdą się w nim m.in.: przestrzenie wystawiennicze, sale konferencyjna i warsztatowa, sale seminaryjne, punkt gastronomiczny, przestrzenie magazynowe, a także zaplecze socjalne. Budynek częściowo wkopano w ziemię, a znaczna jego część jest przykryta zielonym dachem.

Jak zapewniają władze miasta i Muzeum Krakowa, Muzeum Ruchu Harcerskiego ma być jednym z najważniejszych miejsc ruchu harcerskiego i skautowego w naszej części Europy. Miejscem spotkań, szkoleń, zbiórek i biwaków ludzi z całego świata, a także centrum badań historycznych nad fenomenem harcerstwa i skautingu. Ma to być również miejsce otwarte dla miłośników architektury

obronnej i okolicznych mieszkańców. Teren wokół fortu pozostanie otwarty i będzie można z niego swobodnie korzystać.

Inwestycja będzie kosztowała 34 mln zł. Z uwagi na fakt, iż w odniesieniu do części poniesionych kosztów istnieje możliwość rozliczenia naliczonego podatku VAT, ostateczne koszty poniesione przez Gminę Miejską Kraków na realizację inwestycji dotyczącej remontu i adaptacji fortu Nr 52a „Jugowice”/„Łapianka” na potrzeby Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego będą niższe i wyniosą ok. 30-31 mln zł.

Inwestycja współfinansowana jest ze środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz w ramach dwóch projektów „Rewitalizacja i adaptacja zachowanych zabytkowych części fortu 52a „Łapianka” wraz z rozbudową w celu utworzenia Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego w Krakowie” oraz „Restauracja fortu 52a „Łapianka” i adaptacja dla Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego” realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020, co wskazuje na znaczenie projektu w małopolskiej perspektywie regionalnej i wpisuje się w europejskie polityki kulturalne i polityki związane z zarządzeniem dziedzictwem.